

1/2018

TANHUVIESTI

Tässä lehdessä

Pääkirjoitus	3
Muistokirjoitus: Talvikki Lausala	4
Uutisia	5
Petri Hopun kolumni: Balladitanssi, menuetti ja tango	9
SKY:n puheenjohtaja: Minäkö?!?	10
Sukujuhlat — Suguvastavundu	12
NORDLEK 2018	13
Folkforum antoi meille teeman ja vision	14
Laiva lastattu kansantanssilla	16
Vuoden Wäinöksi Heikki Laitinen	19
Siepakat on vuoden kansantanssiyhtye	20
Elssa ja Siepakat valmiina tykitykseen	22
Tikkuristin SM Riku Inkiselle	24
Tanhupuuma ja –neitsyt	26
Folklandia seilasi aiempaa yhdenvertaisempana	28
Ajankohtaista Suomen Kansallispukukeskuksesta	30
Kansan tanssia kirjallisuudessa, osa 26	36
Tanhuviestin kuusi vuosikymmentä, osa 1	38
Kad'reli Salmista	40
Kansallispukupörssi	43

61. vuosikerta

Julkaisijat:

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät ry

Kansantanssinuorten Liitto ry

Päätoimittaja: Teemu Perheentupa

Toimitus: Pirkko Elo, Risto Elo,

Jutta Jaakkola, Annuli Perheentupa

Kuvankäsittely: Pirkko Elo

Kannen kuva : Erkki Wrangén

Tanhuviesti/Suomalaisen Kansantanssin Ystävät

Döbelninkatu 5 B 21, 00260 Helsinki

p. (09) 441 803 tai 045 2777 283

ti 14.00–18.00, ke ja to klo 10.00–14.00

tanhuviesti@kansantanssinyst.fi

ISSN-L 1799-1404

ISSN 1799-1404

Koko suku juhlii

Vuosi on saatu käyntiin perinteisesti Folklandialla, ja nyt katseet alkavat pikkuhiljaa kääntyä kesää kohti. Tulevaa kesää leimaa, voisiko myös sanoa jo perinteisesti, järjestöjen välinen yhteistyö. Nordlekin osalta yhteistyö on maan rajat lännen suuntaan ylittävää, kun taas Sukujuhlat ja Suguvastavundu tähyilee rajan toiselle puolelle itään. Ohjelma on tutunolois-

ta: tanssia, musiikkia, illanviettoja, työpajoja, retkiä, esiintymisiä, pääjuhlallisuuksia. Molempiin tapahtumiin liittyy vahvasti myös nuorten tanssijoiden huomioiminen varsinaista juhla viikonloppua edeltävän leirin muodossa.

Kesäjuhla järjestelyt ovat olleet käynnissä jo pitkään, ja nyt on viimein edetty siihen vaiheeseen, että juhlista saadaan tietoa myös maailmalle. Juhlaa ovat järjestämässä KTNL:n ja SKY:n lisäksi Karjalainen Nuorisoliitto, jolla onkin käytännön järjestelyissä hallitseva rooli, ihan jo käytännön työntekijäresurssimahdollisuuksista johtuen. Tapahtumaa tehdään kuitenkin hyvässä yhteistyössä ja kaikkien mukana olevien ääni tulee kuulluksi. Yhteistyötä tapahtumajärjestelyissä on harjoiteltu jo ennenkin, pari vuotta sitten Granifolkin merkeissä, joten epäilyksiä yhteistyön sujuvuudesta ei ainakaan minulla ole. Toki tapoja tehdä asioita on aina monia, mutta mielestäni sekin erilaisuus on rikkaus ja oppimisen mahdollisuus puolin ja toisin. Kun järjestöjen arvomaailma ja aatteet ovat lähellä toisiaan, ei suurista linjoista ole tarpeen edes keskustella, vaan voidaan yhdessä keskittyä toteuttamaan ihan käytännössä parasta mahdollista tapahtumaa kaikkien järjestöjen jäsenille.

Sukujuhla tulee olemaan paljon tuttuja elementtejä, mutta myös uusia tuulia, tai ainakin uusia vivahteita vanhaan. Oman uudenlaisen mausteensa juhlaan ja järjestelyihin tuo Siilifolk, jonka yhteydessä Sukujuhlat toteutetaan. Siilinjärvellä tulee siis tosiaan olemaan säpinää heinäkuussa, tulethan sinäkin!

Sanna Laakso

KTNL, puheenjohtaja

Talvikki Lausala

1917—2018

Tekstiilitaiteilija ja perinnetekstiiliasiantuntija Talvikki Lausala on kuollut. Talvikki oli syntynyt 1.3.1917 Joensuussa. Hän kuoli 3.1.2018 Helsingissä.

Tanhuviestissä 2/2017 oli kirjoitus 100-vuotiaasta Talvikista, kun Aila Havia ja Senni Mäkelä kävivät tervehtimässä häntä SKY:n puolesta hoivakoti Käkikellossa.

Muistamme Talvikkia kiitollisuudella ja arvostamme suuresti hänen työtänsä kansallispukujen parissa.

Kaipaamaan jäivät tyttäret ja suuri joukko ystäviä.

Aila Havia

Kuva: Annu Perheentupa

SKY :n uusi hallitus

Tammikuussa järjestäytyi SKY:n merkittävästi nuorentunut uusi hallitus. Takarivissä vasemmalta Mikko Kolehmainen (Kerava, uusi jäsen), sihteeri Teemu Perheentupa (Helsinki), Risto Härmävaara (Turku) ja puuvustonhoitaja Sanna-Maaria Tornivaara (Helsinki, uusi jäsen). Istumassa vasemmalta Eila Peura (Saarijärvi), puheenjohtaja Säde Stål (Rauma, uusi) ja varapuheenjohtaja Seija Ulenius (Lohja).

Kansantanssinopettajat tapasivat Varalassa

Varalan kursseilta valmistuneita kansantanssinopettajia kerääntyi lokakuussa Varalaan ensimmäisen kurssin päättymisen 40-vuotisjuhliin.

Kuva: Matti Lankinen

Raumanpitsien aatelia

Rauman pormestari Grönholm kokosi vuosina 1836-37 Raumalta laajan pitsinäytekokoelman. Kokoelma ostettiin vuonna 1917 Suomen Kansallismuseoon. Tässä kokoelmassa on 129 pitsiä, ja mukana on vanhoja ja hienoja pitsejä, jotka ovat jääneet unohduksiin.

Tekstiilitutkija Helena Honka-Hallila ja nypläyksenopettaja Pirjo Vänni ovat tutkineet Grönholmin kokoelman pitsit. Vanhoista pitseistä on piirretty kansainvälisiä värikoodeja käyttäen mallit nykynyplääjien käyttöön, ja useimpiin pitseihin on suunniteltu myös kulmat.

Avain-kustannus

ISBN 9789523041578

KAUSTINEN FOLK 9.-15.7.2018

- Kaustisen 51. kansanmusiikkijuhlilla nähdään kansanmusiikin ja -tanssin kotimaisia ja kansainvälisiä huippunimiä ja uutuuksia. 150-vuotisjuhliaan viettävä Kaustisen kunta tarjoaa kaikille maksuttoman sisäänpääsyn juhlaviikon avajaispäivänä.
- Juhlia vietetään teemalla luonto. Festivaali ja samalla sen luontoteema käynnistetään sunnuntaina 8.7. parinkymmenen kilometrin mittaisella yövaelluksella, jolla valmistaudutaan festivaaliviikon koitoksiin rennoin askelin, musiikin tahtiin. Yövaelluksen järjestää festivaalin kanssa yhteistyössä Perhonjokilaakson retkeilijät ry.
- Valtakunnallinen vuositeema Kaikilla mausteilla – kansanmusiikin ja kansantanssin elävät perinteet näkyy mm. Kaustisella säilyneen paikallisperinteen esittelyn ja yhteisöllisen taiteen tekemisen kautta. Yhdistettynä paikallisperinteeseen teeman tiimoilta toteutetaan konserttisarja Elävä perintö: Näin meillä. Lasten Kaustisen osana puolestaan toteutetaan ohjelmasarja Elävä perintö: Leikki.

Suomalaisten Muinaisusko

SKS julkaisi uusintapainoksena ensi kertaa vuonna 1948 julkaistun Suomalaisten muinaisusko-kirjan. Kirja kokoaa suomalaisen uskontotieteen uranuurtaja Uno Harvan elämäntyön yksiin kansiin. Se on suomalaisen mytologiantutkimuksen merkkiteos ja kuuluu jokaisen suomalaisuuden juurista ja esi-isiemme uskosta kiinnostuneen kirjahyllyyn.

SKS

ISBN 9789522229342

Vuoden 2018 käsityötekniikka on kirjonta

Taitoliitto valitsee Vuoden käsityötekniikan nyt toisen kerran. Vanha ajatus monogrammeilla kirjoituista laka- noista on jäänyt taakse ja nyt voi irrotella kirjonnän mahdollisuuksilla ja moderneilla kuvioilla. Toisaalta upeat, käsin tehdyt kansallispukujen kirjonnät elä- vät voimakkaasti tässä ajassa ja niistäkin voi saa- da ideoita esimerkiksi vaatteen uudistamiseen ja tuunaamiseen.

Perinteiset ja kansanomaiset kirjonnät ovat ol- leet eri maissa ja sosiaalisissa yhteisöissä kulttuurin kansantaidetta, jossa kuvioilla ja sym- boleilla on ollut tarkkoja merkityksiä.

Tiesitkö, että...

...enkeliskat ovat niitä harvoja kansantansseja, joka ovat aikoinaan levinneet vain kansan parissa ja joita säätyläiset eivät ole tanssineet.

Loitsut ja Kalevala

Kalevalan päivänä aiheena on sanan mahti, se miten vakiintuneita lukuja eli loitsuja käyttämällä py- rittiin vaikuttamaan asioihin.

Näkökulmia loitsuihin esittävät FL **Henni Ilomäki**, FT **Pasi Klemettinen** ja professori **Lotte Tarkka**. Musiikista vastaa muusikko **Pekko Käppi**.

28.2.2018 - 14:00 - 15:30, SKS:n juhlasali, Hallituskatu 1, Helsinki

Loitsujen Kirja

Loitsujen kirja vie lukijan maagiseen aikaan, jolloin enteiden tarkkaileminen ja loitsiminen kuuluivat suomalaisen kansan arkeen.

Esivanhemmillamme oli loitsuvarasto lähes joka lähtöön: loitsuilla sytytettiin tai kylmennettiin rakkaus, parannettiin sairauksia, torjuttiin varkaita, suojeltiin kotieläimiä ja vaiku- tettiin säätymiöihin.

SKS

ISBN 9789522229441

Vuoden 2017 kansanmusiikkilevyt ovat Mäsä Duon Eläköön ja Kalevauva.fi

Eläköön-albumi on Kyösti Järvelän ja Lauri Kotamäen muodostaman Mäsä Duon ensimmäinen tallenne. Duon ohjelmisto sisältää pääosin perinteistä kansanmusiikkia sovitettuna uudella otteella. Vahvana sävynä musiikissa on etelä- ja keskipohjalaisuus. Ohjelmistoon kuuluu vanhoilta mestareilta opittuja lauluja, rekilauluja, kupletteja, pelimannisävelmiä ja sikermiä.

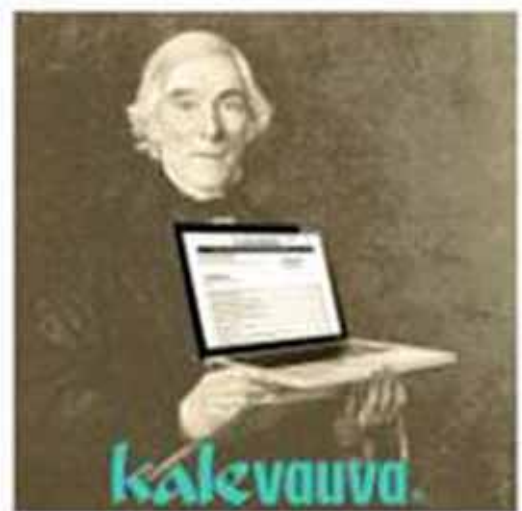
Eteläpohjalaispastorit jakavat ilosanomaansa jae kerrallaan. Unohda tuomionpasuunat, nauti ennemminkin armollisen rakkauden julistuksesta ja anna eteläpohjalaisen miehen kokea lohtua, toivoa ja uskoa omimmasa interiörissään.

Julkaisija: Kansanmusiikki-instituutti

Kalevauva.fi julkaisi esikoisalbuminsa perjantaina 2.6.2017. "Kalevauva.fi" -debyyttialbumille on koottu parhaat kalevauvalaiset kansansävelmät duon ensimmäiseltä elinvuodelta. Levy on julkaistu digitaalisesti muun muassa iTunesissa ja Spotifyssä.

Lähes kulttimaineeseen noussut Kalevauva.fi on tämän päivän trubaduuriyhtye, jonka jäseniä on kutsuttu nykyajan Lönnroteiksi. Sanoitukset on kerätty editoimattomina suoraan kansan suusta legendaariselta vauva.fi -foorumilta. Kappaleiden aiheet vaihtelevat synnytyksestä etupylyyn ja Tinderistä telakoitumiseen. Duon jäsenet Kimmo Numminen ja Aapo Niininen ovat säveltäneet laulut sanoitusten tunnelman mukaisiksi.

Petri Hoppu

Balladitanssi, menuetti ja tango

Kulttuurintutkimuksen mielenkiintoisimpia hetkiä on toistuvien rakenteiden löytyminen yllättävistä paikoista. Koska kulttuurin ilmiöt kattavat kaikki elämänalueet, on luonnollista, että aikojen kuluessa ja eri paikoissa muodostuu samankaltaisia rakenteita puheessa, musiikissa tai rytmisessä liikkeessä ilman, että voitaisiin selvästi jäljittää piirteiden alkuperä tai leviämissuunta. Tanssissa tällainen ilmiö on liikerakenne, joka muodostuu kahdesta hitaasta ja kahdesta nopeasta askeleesta: hidas-hidas-nopea-nopea. Tämä rakenne löytyy niin keskiaikaisesta piiritanssista kuin nykyajan seuratanseistakin.

Keskiaikaisissa piiri- ja ketjutansseissa eli balladitansseissa esiintyikin liikesarja, jota kutsutaan pyhiinvaeltaja-askelikoksi. Tämä askelikko noudattaa edellä mainittua rakennetta, vaikka usein se kuvataan muodossa nopea-nopea-hidas-hidas. Askelikko esiintyy nykyäänkin farsaarelaisten piiritansseissa, ja se löytyy myös monista Balkanin tansseista. Barokkimenuetin yleisimmässä menuettiaskelikoissa (pas de menuet) kuten useimmissa suomenruotsalaisissa menueteissa sama rakenne on yleensä muodossa hidas-nopea-nopea-hidas. Polska-askelikoista löytyy puolestaan sekä pyhiinvaeltaja- että menuettiaskelikon tapaisia variaatioita. Kotoisissa seuratanseissa kuten foksissa, tangossa ja fuskussa liike aloitetaan useimmiten kahdella hitaalla askeleella.

Tämän liikesarjan osalta on kiehtovaa paitsi se, että se on esiintynyt monissa tanssimuodoissa satojen

vuosien ajan, myös sen suhde musiikkiin. Periaatteessa liikesarja on kolmijakoinen, mutta monissa tapauksissa musiikki on tasajakoinen. Tällöin liike- ja tahtirakenne kohtaavat toisensa ainoastaan tietyn väliajoin. Tämä ei kuitenkaan ole ongelma, koska tanssijat eivät yleensä hahmota musiikkia musiikinteoreettisin käsittein, vaan pikemminkin sen sykkeen ja iskujen kautta. Menuetin musiikki on kolmijakoinen, tarkemmin sanottuna kolmitasainen, mutta siinäkin liike ja musiikki eroavat, koska menuettiaskelikko kestää kaksi tahtia ja sellaisena se osittain rikkoo musiikin rakennetta. Itse asiassa tanssin ja musiikin rakenteiden välisen epäsymmetrian voi nähdä rikastuttavana tekijänä, kun näiden kahden yhteys on dynaaminen, alati muuttuva.

Mitä sitten saman liikesarjan löytyminen eri vuosisatojen tansseista merkitsee? Vaikka olisi houkuttelevaa ajatella, että kyseessä olisi saman rakennepiirteiden lainautuminen tanssista toiseen, tästä tuskin on suoranaisesti kyse. Sen sijaan se saattaa kertoa jotain tanssikulttuuristamme. Länsimaisissa tanssimuodoissa liikesarjat rakentuvat usein melko samankaltaisin periaattein, joten keskiaikaisen askelikkorakenteen ilmestyminen tanssiin aina uudelleen ei ole välttämättä outoa. Kahden hitaan ja kahden nopean askeleen sarjan toistuminen jäsentää tanssia luontevasti sekä liikkeen itsensä että musiikin kannalta. Ehkäpä balladitanssia, polskaa, menuettia tai tangoa tanssiessamme palaammekin aina yhdelle kulttuurimme monista juurista, sen liikkeelliselle perustalle.

Säde Stål

Minustako...??!

Suomalaisen Kansantanssin Ystävien uusi puheenjohtaja kertoo itsestään.

Moni itseni lisäksi hämmästelee pestiäni SKY:n puheenjohtajavalinnasta. Kaikki lähti vuodentakaisesta ohjaajakoulutuksesta (kiitos kaikille asianosaisille!). Tuntien päätyttyä keskustelujen lomassa mainittiin myös SKY:n hallitus..... ja nym-mää ole täsä. Kuinka mää ny tähä ole päätyne tai kuka mää ylipäänsä ole.

Yleensä helpoin olisi kertoa mistä ihminen olisi kotosi, mutta ku ei. Noh, paperiin on kirjattu syntymäkunnaksi Ulvila. Sen jälkeen on paikkakuntia kierretty. Vanhempieni asettuessa Lounais-Hämeeseen, tää likka jatko matkaa peruskoulun päätyttyä Kaustiselle musiikkilukioon. Välillä asuin Oulun korkeudella, välillä pääkaupunkiseudulla, välillä Kainuun vaaroja haistelemassa jne.

Vastaan on tullut tilanteita, joilla maakuntien kirjo on tuonut ihmisille hymyn huulille – tästä esimerkkinä FolkJam-koulutuksien esittelykierrokset. Muistan, kun Kauppinen Petriä pisti naurattamaan oman osuuteni lähestyessä, minkä joke-rin sillä kertaa heittäisin hihasta.

Nyt vauhti on hieman tasaantunut eli toistaiseksi vaikutan Raumalla. Vakituinen työ, omaisuus (öh, tai laina-sellainen) ja aviopuoliso sentään jarruttavat liikkuvaista sielua... (vai onkohan se kuitenkin ikä?!) Laskuissa tahtoo siis mennä sekaisin. Paikkakuntia taitaa olla plakkarissa 15 kpl, muuttojen lukumäärästä puhumattakaan.

Mitä tästä on jäänyt käteen? Monta maakuntaa on nähty. Valtavasti kohtaamisia, näkövinkkelien asetelua eri suunnista Suomeen peilaten ja myös ulkomaille, oppia monen monituisista heimoista, toinen

Kuva: Säde Stål

toistaan haastavammista sellaisista, mutta rikkautta kaikki tyynni.

Mainitsemassani kansantanssiohjaajakoulutuksessa tehtiin myös väripersoonallisuus-testi. Muistelen vain kuinka umpikeltainen olin, ja sanoista jäi mieleeni ”pirskahteleva”. Osalla testissä esiin tulleilla ominaisuuksilla en haluaisi itseäni kuvailtavan, koska umpikeltaisena kuulostin liiankin vallattomalta: ”..maa kutsuu..” Omasta mielestäni kuitenkin harkitsen ja puntaroin asioita jopa liiankin kanssa. Tosin eräs rakas Hämeen sukuni edustaja lausahti ei niin kovin montakaan vuotta sitten: ”...et sinä ainaakaan meidän sukuun ole tullut.” Noh, en näitä omi-

naisuuksia ihan eteläpohjalaisuuteenkaan laskisi, josta toinen puoli verenperintönä on saatu.

Taustoiltani olen vahvasti ja ensisijaisesti kasvatettu klassisen musiikin ympäröimänä. Tanssi on tullut vahvana elementtinä vasta aikuisena, jos nyt lapsena harrastettua balettia ei lasketa. Vasta Kaustisella hurahdin kansanmusiikkiin, vaikka paappani on tehnyt arvokkaan elämäntyön Kauhajoella mm. pelimannina, muistiin merkitsijänä, ja oli Etelä-Pohjanmaan ensimmäinen oltermanni, maanviljely kuitenkin leipätyönään. Kaustisvuosinani ei tyypillisillä pelimannisoittimilla soittaminen tullut edes mieleeni ja taisin vähän harmitella, koska soittimeni oli cembalo. Sen takia olinkin varsin ihastunut saadessani käsiin Henriksson-Kleemola-Prauda trion RindaNickola-levyn, jossa luontevasti yhdistettiin barokin soittimia ja pelimannikappaleita.

Kun kansanmusiikkiin oli hurahdettu, seuraava ”sudenkuoppa” olikin tanssi. Kaikkea pitää kokeilla ja muistan erään opiskelijatoverini kysyneen mukaan kansalaisopiston ryhmään, jossa Milsse Tapojärvi tutustutti kansantanssin saloihin... ja jäin koukuun. Lopullinen niitti tuli Polokkareiden aikana, jolloin minun siellä aloittaessa Milla Korja oli ohjaajana. Tuolloin, kun salissa kuului megatopakka diakonaali-käsky, muistan vain toivoneeni olevani oikeassa paikassa, ilman aavistustakaan miten pitäisi olla. Ilmeisesti ainakin lähellä molempia tavoitteita, paikkaa ja asentoa, koska erityishuomioita osakseni en saanut (syvä helpottunut huokaus).

Entä nyt? Mitä enemmän rajoja rikotaan eri loke-roiden ja genreen välillä, sen rikkaampaa. Toki juurensa on hyvä muistaa, mutta sieltä ponnistaen uutta luoden. Siksi olinkin hämmästynyt, kuinka tiukat rajat ovat esim. eri kansanperinteen parissa harrastavien seurojen ja yhdistysten kesken. En ol-

lut tätä liiemmin ”rivitanssijana” ajatellut. Oli vain niin ihanaa tanssia, osallistua erilaisiin tapahtumiin, olla osana ryhmää. Tähän asiaan heräsin, kun sattuman kauppana noin kolmisen vuotta takaperin minua pyydettiin ohjaajaksi SKY:n jäsenyhdistykseen. Näin jälkikäteen olen tajunnut, että pääasiassa olen ollut kansantanssiryhmissä, jotka ovat taustoiltaan ilman kattojärjestöä tai taustavaikuttajaa on ollut Nuorisoseura.

Onneksi uudet tuulet ovat alkaneet puhalttaa! Eri kansantanssijärjestöt ovat lähestyneet toisiaan. Pelimannit ja tanssijat ovat askeleen lähempänä kuin pitkään aikaan. Herännyttä kiinnostusta ”toisen tekemiseen” on havaittavissa myös kansallispu-kuorganisaatioiden välillä. Olen hyvin otettu, että saan olla osana tätä ”kuhinaa”.

Mitä SKY ja koko kansanperinteen kenttä saa minulta? Mietin, mitkä ovat omat vahvuuteni, joilla täyttäisin jätetyt huopikkaat. Yksi on ehdottomasti eri heimojen kanssa yhdessä tekeminen. Yhdeksi lasken myös sen, etten ole minkään järjestön kasvatti. Osaltaan se on myös heikkous. Koen kuitenkin minulla olevan ympärilläni vahva joukko ihmisiä, joiden puoleen voin kääntyä. Pakettiin kuuluu myös tuo yllä mainittu pirskahtelevaisuus ja kiinnostus käydä leikkimässä toistenkin hiekkalaatikoilla tietenkin toivoen näistä kasvavan yhteinen hiekkalaatikko.

Mitä tulevaisuus tuokaan, toivon kohtaavani Sinut omine mietteinesi siitä, miten voimme vahvistaa oman kansanperintemme luontevaksi osaksi suomalaisuutta.

Päivän hengessä:

”Aviopuolisoni sanoo, että sukellan jo syvässä päässä. Itsestäni tuntuu, että olen vasta kastellut nilkat.”

SUKUJUHLAT - SUGUVASTAVUNDU

19.—22.7.2018

Siilinjärvi

Sukujuhlat - Suguvastavundu on Karjalaisen Nuorisoliiton, Kansantanssinuorten Liiton ja Suomalaisen Kansantanssin Ystävien yhteinen kesäjuhla, joka järjestetään samaan aikaan Siilifolkin kanssa, yhteistyötä tehden.

Paikalle saapuu tanssijoita, muusikoita ja laulajia Suomesta, Udmurtiasta, Virosta, Marista, Tveristä, Mordvasta, Karjalasta ja Inkeristä. Sukujuhlia edeltää kansainvälinen nuorten leiri.

Luvassa on kansantanssia, kansanmusiikkia, perinnekäsitöitä, kansallispukuja sekä luentoja suomalais-ugrilaisesta puku-, tanssi- ja musiikkiperinteestä. Illanvietoissa ja konserteissa kuullaan ja nähdään tanssi- ja musiikkiesityksiä eri maista.

Tapahtuma huipentuu sunnuntain pääjuhlaan, jossa nähdään monisatapäisen esiintyjäjoukon yhteinen kansantanssiesitys.

Tapahtuman tavoitteena on vaalia ja edistää suomalais-ugrilaisesta kulttuuriperintöä. Tuomalla yhteen esiintyjäryhmiä eri kulttuureista saadaan aikaan kulttuurista vuorovaikutusta ja lisätään kulttuurien välistä ymmärrystä. Kulttuuriperinnön tuntemusta on tärkeä siirtää nuorille, minkä johdosta nuorille järjestetään oma leiri. Leirin toivotaan olevan alku-sysäys jokavuotiselle nuorten kulttuurivaihdolle.

Nuorten leiristä ja kesäjuhlista vastaavat Karjalainen Nuorisoliitto ja Kansantanssinuorten Liitto.

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät on päävastuussa Suguvastavundu-kulttuuripäivien järjestämisestä.

Suguvastavundu-kulttuuripäiviä on järjestetty vuodesta 1998 lähtien vuoroin Suomessa, Venäjän Karjalassa, Mordvassa, Hanti-Manskissa ja Udmurtiasa. Suomessa tapahtuma on ollut viimeksi Lohjalla vuosina 2008 ja 2014.

Järjestelytoimikunta työstää parhaillaan osallistumispakettien hintoja ja etsii vastuuhenkilöitä eri tehtäviin. Lisätietoja tulee mahdollisimman pian, sitä mukaa, kun asioita saadaan sovittua yhteistyötahojen kesken. Osallistumismaksu tulee olemaan kilpailukykyinen.

Sukujuhlien kansantanssin yhteisohjelman ohjeet, nuotit ja äänite ovat tilattavissa Karjalaisesta Nuorisoliitosta. Ohjepaketin hinta on 22 €.

Ohjelmistokurssi järjestetään la 10.3. Puistonkulmassa Vantaalla. Kurseilla tanssitaan Siilinjärven kesäjuhlan ja Nordlekin yhteisohjelmat. Lasten ja nuorten tansseja harjoitellaan klo 9-12 ja aikuisten klo 12-17.

FALUN NORDLEK 2018

NORDLEK 2018 ilmoittautumisaikaa on jatkettu 15. huhtikuuta asti. Tämän hetkisten kurssien mukaan hinta osallistumiselle on aikuisilta n. € 170, koulu-majoitus € 20 ja ateriapaketti n. € 100, yhteensä siis noin € 300. Hinta on nuorille ja varsinkin lapsille edullisempi.

Kouluhuoneiden lattiamajoitus varataan ja maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä Transferwise-maksupalvelun kautta. Mikäli haluaa mieluummin tehdä pankkisiirron, info@nordlek.se -osoitteen kautta saa maksutiedot. Hotellien, retkeilymajan ja leirintäalueiden majoitus varataan ja maksetaan suoraan majoituksen tarjoajalle.

Osallistujat voivat ostaa aterioita (aamiainen, lounas, illallinen) suoraan järjestäjältä, joko ruokapakettina koko viikolle tai yksittäisiä aterioita. Ruokapaketti tilataan ja maksetaan yhdessä ilmoittautumisen kanssa. Hotellissa, retkeilymajassa tai omassa majoituksessa olevat osallistujat voivat valita ruokapaketin, jossa aamiainen ei sisälly hintaan. Ruokapakettien ostohinta on edullisempi verrattuna yksittäisten aterioiden ostamiseen.

Kaikki ostetut ateriat tarjoillaan Lugnet-lukion ruokasalissa, joka sijaitsee Nordlek-alueen keskellä. Et voi ostaa aterioita paikan päällä järjestäjiltä. Osanottajat, jotka eivät ole ostaneet aterioita ilmoittautumisen yhteydessä, ohjataan esim. Falu-keskuksen ravintoloihin 1,5km päähän.

PR-esitykset ilmoitetaan ja retket tilataan ja maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä. Retket on esitelty NORDLEK 2018 sivuilla, <http://nordlek2018.se/sv/utflykter/>

Retkiä on yhdeksän:

- Orsan villieläinpuisto
- Mcmyran tislamo
- Historiallinen Uppsala ja Carl von Linne
- Hiuskorut ja korityöt Våmhusissa
- Falun kulta-, hopea- ja kuparikaivos
- Alfred Nobelin koti ja Örebron linna
- Carl Larssonin koti
- Taalainmaanhevosten paja
- Hälsinglandin maatilat (mailmanperintökohde)

Lohjanseudun Tanhuujat ry järjestää NORDLEK 2018 -kuljetukset 9 - 16.7. Ruotsin Faluniin.

Lähdemme liikkeelle 9.7. noin klo.14.15 - 14.30 Pornaisista. Linja-auto ei tule Helsingin keskustaan, vaan kulkee Kehä 1:tä länteen, sieltä Ykköstietä Lohjalle, Lastaajankatu 2 16.05, missä auton pakkaus, sitten Lohjan kirkkokenttä 16.15, Saukkolan kylätalo 16.45 ja Turun satama 19.00, mistä TallinkSiljan Baltic Princes lähtee klo 20.15.

Matkustajia kerätään matkan varrelta.

Edestakainen kuljetus 4B-hyteissä (4 henkilöä hytissä) 205 € / henkilö.

Lohjanseudun Tanhuujat ry

Lisätietoja: Eila Ulenius, 040 - 7781790, uleniuseila@outlook.com

Annuli ja Teemu Perheentupa

FolkForum antoi meille teeman ja vision

Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus järjesti Kansallismuseon Ateljeessa 12.1. FolkForum-seminaarin, jossa perehdyttiin vuoden 2018 teemaan “Kaikilla mausteilla - kansanmusiikin ja kansantanssin elävät perinteet” sekä julkaistiin alan kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma Visio 2025.

Ennen Folklandia-laivaan nousua kokoonnutaan perinteisesti FolkForum-seminaariin käsittelemään kansanmusiikin ja kansantanssin alan vuoden teemaa sekä muita ajankohtaisia asioita. Elävä perinne -teeman lisäksi tällä kertaa keskityttiin myös vastavalmistuneeseen Visio 2025:een.

Vuoden elävät perinteet -teemaan ja Unescon yleissopimukseen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta seminaarin yleisöä perehdyttivät Museoviraston aineettoman kulttuuriperinnön koordinaattori **Leena Marsio** Museovirastosta, Saksan Unesco-komitean kulttuurialan asiantuntija **Birgit Ellinghaus** ja ylitarkastaja **Mirva Mattila** OKM:stä.

Visio 2025:tä käsiteltiin kommenttipuheenvuorojen sekä paneelin kautta. Kommenttinsa antoi yhdeksän kulttuuri-instituutioiden, tutkimuksen, koulutuksen ja musiikin vaikuttajaa, minkä jälkeen alkoi paneelikeskustelu.

Paneelin muodostivat Kansanmusiikki-instituutin johtaja **Matti Hakamäki**, Sibelius-Akatemian professori **Kristiina Ilmonen**, Musiikintutkija, muusikko **Lari Aaltonen** sekä lehtori **Petri Kauppinen** Oulun ammattikorkeakoulusta.

Puheenvuoroissa kiiteltiin tavoiteohjelmaa näkemysellisyydestä, laajuudesta, perusteellisuudesta, monialaisuudesta ja yhteisöllisyydestä. Muusikko **Leija Lautamaja** visioi kansantanssiin pohjaavan lavatanssikulttuurin nousua.

Vuoden 2018 teemana on **Kaikilla mausteilla – kansanmusiikin ja kansantanssin elävät perinteet**.

Tavoitteena on, että paikallisperinteiden laaja kirjo tulisi suuremman yleisön tietoisuuteen.

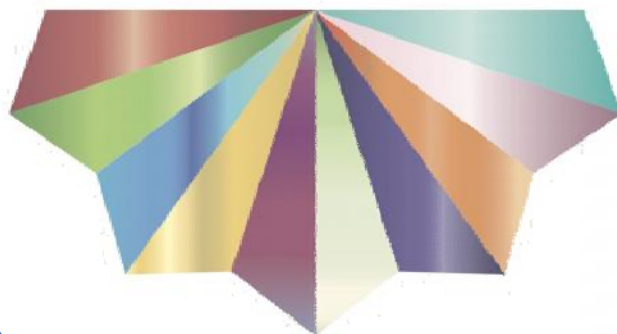
Teemaan liittyy #eläväperintö2018 –haastekampanja. Ideoita teeman toteuttamiseen sekä tietoa kampanjasta löytyy osoitteesta:

<https://www.kansanmusiikkikansantanssi.fi/elavaperinto2018>

Kansanmusiikin ja kansantanssin Edistämiskeskus (KEK) julkaisi uuden logonsa

Tunnuksen voi kuvitella esittävän sekä haitarin palkeita (kansanmusiikki), kansallispuvun hameen helmaa (kansantanssi) että sateenvarjoa (kansallinen katto-organisaatio).

KANSANMUSIIKIN & KANSANTANS SIN
EDISTÄMISKESKUS KEK

Visio 2025 kansantanssijan näkökulmasta

Lyhimmilleen tiivistettynä Visio 2025 on kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma, jonka ovat laatineet kansanmusiikin ja kansantanssin harrastajat ja ammattilaiset yhdessä.

Vastauksena käytännön kysymykseen, miten uusi organisaatio voisi ajaa kansanmusiikin ja -tanssin asemaa ja tehdä kansallista kulttuuripolitiikkaa, työstettiin yhteinen tulevaisuuden visio. Perimmiltään tavoitteena on lisätä yleistä tietämystä kansanmusiikista ja kansantanssista ja sitä kautta lisätä kaikkien toimijoiden rahoitusmahdollisuuksia.

Kansantanssijalle tiivistettynä Visio 2025 asettaa tavoitteeksi, että vuonna 2025:

- ♦ Suomalaisesta kansanmusiikista ja kansantanssista on tullut tuttua ja tunnistettavaa jokaiselle. Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat elävä osa suomalaisten arkea ja juhlaa.
- ♦ Alan taloudellinen volyyymi ja työllistävyys sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla ja yrittäjien määrä ovat kasvaneet merkittävästi.
- ♦ Sisäinen yhteistyö niin eri organisaatioiden kuin eri sektoreiden välillä on kasvanut.
- ♦ Monikulttuurisuus huomioidaan ja on esillä alan jokaisen sektorin toiminnassa, ja valtavähemmistökulttuurien sekä juurtuneiden ja tulokasperinteiden rinnakkaiselo ja kohtaamiset nähdään mahdollisuuksina.
- ♦ Pukuperinteet ja soitinrakennus koetaan kansanmusiikkiin ja kansantanssiin kiinteästi liittyvinä sisaraloina.
- ♦ Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat harrastuksina haluttuja, arvostettuja ja saavutettavia.
- ♦ Toiminta on saanut uusia ja innostavia ilmenemismuotoja ja esiintymismahdollisuudet ovat lisääntyneet. Opettajia ja ohjaajia on riittävästi.

- ♦ Kansanmusiikin ja kansantanssin harrastajat ovat aktiivisia paikallisesti ja toteuttavat yhdessä persoonallista ja kiinnostavaa toimintaa näkyvästi myös alan ulkopuolelle markkinoiden.
- ♦ Kansantanssi tarjoaa useita tasa-arvoisia harrastamisen ja ammattitoiminnan muotoja. Alan järjestöt toimivat yhdessä järjestäen koulutusta ja harrastus- ja esiintymismahdollisuuksia taiteen eri alueiden rajat ylittäen.
- ♦ Tanssitupatoiminnan avulla levitetään kansanomaisten paritanssien osaamista muillekin kuin kansantanssin harrastajille, ja FolkJam-konsepti on vakiinnuttanut paikkansa liikunta-keskusten ohjelmistossa.

Visio 2025 on toki huomattavasti tätä laajempi. Kannattaa käydä KEK:n verkkosivulta lukemassa koko tavoiteohjelma perusteluineen.

<https://www.kansanmusiikkikansantanssi.fi/visio2025>

Mikä ihmeen KEK?

FolkForumin järjestäjä KEK on yhdistys, jonka jäseninä ovat kaikki kansanmusiikin ja kansantanssin kattojärjestöt. Sen tarkoitus on ajaa kansanmusiikin ja kansantanssin asiaa valtakunnallisella tasolla. Jos harrastat kansantanssia, KEK yrittää parantaa sinunkin harrastusmahdollisuuksiasi, kuuluu ryhmäsi johonkin sen jäsenjärjestöön tai ei.

KEK syntyi 2015, kun kansanmuusikkojen Kansanmusiikin edistämiskeskus ja kansantanssijoiden Folklore Suomi - Finland yhdistyivät.

Annuli ja Teemu Perheentupa

Laiva lastattu kansantanssilla

Vuosi aloitettiin tutun tavan mukaan Folklandia-risteilyllä, missä soitto soi ja tanssilattiat tömisivät. Tänä vuonna tanssia nähtiin ja koettiin erityisen paljon. Risteilyllä käynnistettiin myös vuoden teema ”Kaikilla mausteilla - kansanmusiikin ja kansantanssin elävät perinteet”.

Risteilyn aluksi Folklandia Gaalassa jaettiin tunnustuksia:

Vuoden nuori pelimanni
Nuorisoseurojen vuoden ohjaajat

Vuoden tanssiteko
Kaustisen vuoden yhtye
Vuoden kansanmusiikkilevyt

Vuoden kansantanssiyhtye
Vuoden Wäinö

Minja Survonen
Marika Timonen, Kaustisen Nuorisoseura
Tatu Parviainen, Kuopion seudun Nuorisoseura
Mies - Tanssipidot -tapahtuma Lapualla
Lastenmusiikkiorkesteri Ammuu!
Mäsä Duo: Eläköön
Kalevauva.fi
Siepakat ry:n edustusryhmä
Emeritusprofessori Heikki Laitinen

Lämpimät onnittelut kaikille palkituille!

Kuva: Erkki Wrangén

Suomalaisen Kansantanssin Ystävien edustusryhmänä esiintyi vauhdikas Rutistus Helsingistä.

Kansantanssinuorten Liiton edustajana oli hurmaava lasten ryhmä Hippulat Turusta.

Kuva: Riitta Korhonen

Kuva: Riitta Korhonen

Huokeita tanssiesityksiä nähtiin niin lavoilla kuin käytävilläkin.

Annuli Perheentupa

Vuoden Wäinöksi Heikki Laitinen

Folklandia Gaalassa nimettiin Vuoden Wäinöksi 2018 SKY:n kunniajäsen, monipuolinen ja lahjakas muusikko, tutkija ja pedagogi, kansanmusiikin emeritusprofessori Heikki Laitinen.

Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus nimeää vuosittain Vuoden Wäinöksi alalla toimivan henkilön tai tahon, jonka ansioille tai työlle halutaan osoittaa tunnustusta. Yleensä nimeäminen liittyy teemaltaan kansanmusiikin ja kansantanssin alan edellisvuotiseen yleisteemaan.

Viime vuoden teemana oli Kaikki laulaa. Varsinaisena kansanmusiikin renessanssimiehenä tunnetun Laitisen sydämen asiana on edistää jokaisen oikeutta lauluun ja ilmaisuun. Pokattuaan palkinnoksi riihimäkeläisen ITE-taitelija Viljo Luokkasen tekemän puuveistoksen Laitinen luikauttikin ilman säestystä laulun niin komeasti, että sai kuulijan ihon kananlihalle.

Heikki Laitinen on opiskellut Sibelius-Akatemiassa sävellystä ja pianonsoittoa sekä Helsingin yliopistossa teologiaa, musiikkitiedettä ja folkloristiikkaa. Hän väitteli tohtoriksi Tampereen yliopistosta 2003.

Hän on työskennellyt Yleisradion musiikkitoimittajana, Kansanmusiikki-instituutin johtajana, Sibelius-Akatemian kansanmusiikin lehtorina, taiteilijaprofessorina, Sibelius-Akatemian kansanmusiikin professorina ja Kansanmusiikin ja populaarimusiikin tutkijakoulun johtajana. Laitinen sai säveltaiteen valtionpalkinnon vuonna 2008.

Hän on esiintynyt pelimannina, laulajana ja performanssitaiteilijana, erityisaloinaan kalevalainen runolaulu ja ääni-improvisaatio. Sooloesiintymisien lisäksi Laitinen on nähty useissa kokoonpanoissa, mm. Kankaan Pelimanneissa, Kelavalassa, Suomussalmiryhmässä, Laitinen & Pohjonen -duossa ja Ääniteatteri Iki-Tursossa.

Lisäksi Laitinen on säveltänyt laulelmiä, klassista musiikkia, kansanmusiikkia sekä musiikkia näytelmiin ja tanssiesityksiin.

Annuli ja Teemu Perheentupa

Siepakat on vuoden kansantanssiyhtye

Folklandialla nimettiin Pispalan Sottiisin Vuoden Kansantanssiyhtyeeksi 2018-19 Siepakat Saarenkylän Nuorisoseurasta Rovaniemeltä. Tunnustus on yksi merkittävimmistä, jonka suomalainen kansantanssiryhmä voi saada.

Pispalan Sottiisin vuoden kansantanssiyhtye -tunnustus myönnetään ryhmälle, joka edustaa esimerkiksi tavalla suomalaista kansantanssikulttuuria. Nimestään huolimatta vuoden kansantanssiyhtye nimetään joka toinen vuosi; aina kun Pispalan Sottiisin järjestetään.

Vuoden kansantanssiyhtye julistetaan vuoden alussa Folklandialla ja se on Pispalan Sottiisin kesätapahtuman kotimainen pääesiintyjä. Ryhmä saa tuekseen Sottiisin markkinoinnin ja tiedotuksen ja sitä kautta paljon näkyvyyttä. Vuoden kansantanssiyhtye 2018 Siepakat sai myös 3500 euron stipendin.

Kilpailusta tunnustukseksi

Pispalan Sottiisin toiminnanjohtaja **Jukka Heinämäki** kertoo, että ajatus vuoden kansantanssiyhtye –

tunnustuksesta syntyi 1988 Sottiisin päätoimikunnassa. Ensimmäinen nimeäminen tapahtui ennakkoon lähetettyjen videoiden esikatselmuksella ja neljän ryhmän kutsumisella Pispalan Sottiisiin 1990. Ryhmät esittivät 45 min konserttiohjelmiston ja niiden perusteella valittiin ensimmäisellä kerralla kaksi ryhmää vuoden kansantanssiyhtyeiksi: Rimpparemmi Rovaniemeltä ja Kantavarvas Tampereen Teiskosta.

Sen jälkeen kilpailumuotoista valintaprosessia ei ole järjestetty, vaan ryhmät on valittu ei julkisen asiantuntijaraadin tai viime aikoina taiteellisen johtajan esityksestä.

Kokonaisuus ratkaisee

Valinnan suorittaa Pispalan Sottiisin päätoimikunta edellisen vuoden syksyllä Sottiisin taiteellisen johta-

jan **Petri Kauppisen** esityksestä. Heinämäki kertoo, että pääsääntöisesti on valittu tietty ryhmä, mutta joskus tunnustus on annettu myös koko seuran työlle. Seuraavan yhtyeen valintaprosessi käynnistyy noin vuosi ennen julkistamista, jolloin aletaan kartoittaa mahdollisia kandidaatteja.

Heinämäen mukaan valinnassa huomioidaan muun muassa ryhmän toiminnan pitkäjänteisyys ja pysyvyys, esityksellinen taso, ryhmän kasvatustyö, tulevaisuuden kehityskaari ja monia muita asioita. Mitään tiukkoja kriteerejä ei ole nimetty, enemmänkin kokonaisuus ratkaisee. Yhtenä tavoitteena on nähty, että tunnustus antaisi ryhmälle astinlaudan kehittyä entisestäänkin omassa toiminnassaan.

Tunnustus tuo intoa ja itsetuntoa

Petri Kauppisen mukaan kilpailulla pyrittiin laajentamaan edustusryhmien ohjelmistoa yksittäisistä sikermistä pidempiin kokonaisuuksiin. Viime vuosi-
na nimitys on toiminut ryhmien toimintaa stimuloivana.

Tunnustuksen vaikutuksesta ryhmälle Petri Kauppi-
nen nostaa esiin oivana esimerkkinä Siepakoiden edeltäjän, oululaisen Polokkarit-ryhmän, joka kehittyi taidollisesti ja ilmaisullisesti silmin nähden tittelin saatuaan. Kun esiintymistoiminta aktivoituu ja kansantanssin kenttä seuraa ryhmän edesottamuk-

sia ja ohjelmistoa intensiivisesti, niin treenimäärä kasvaa ja sitä myötä myös tanssillinen itsetunto.

Siepakat venyttää virtuositeetin rajoja

Näin Petri Kauppinen avaa Siepakoiden valintaa vuoden kansantanssiyhtyeeksi:

“Siepakat on esimerkki pitkäjänteisestä ja määrätietoisesta tanssikasvatustoiminnasta. Seura on tuottanut jo yli neljä vuosikymmentä laadukasta kansantanssia Pohjois-Suomen ja koko valtakunnan estradeille.

Nykyinen Siepakoiden edustusryhmä venyttää kansantanssin virtuositeetin rajoja. Ryhmän tanssijat ovat taidokkaita nuoria, joille kansantanssin liikekieli on luonteva ilmaisualusta. Siepakoiden huippuunsa hiotut esitykset ovat kiinni tässä päivässä ja kunnioittavat kansantanssin perusolemusta eli yhteisöllisyyttä ja kunnioitusta kansallisiin juuriimme.

Itseäni erityisesti ilahduttaa se, että viime aikoina ryhmältä on nähty mielenkiintoisia puhtaaseen liikkeeseen pohjautuvia teoksia draaman, roolien tai tarinoiden sijaan. Siepakoilla on oma tyyli puhua kansantanssin kielellä.”

Mitäpä tähän on lisättävää. Lämpimät onnittelut Siepakoille!

Kuva: Petri Kivinen

Annuli ja Teemu Perheentupa

Elssa ja Siepakat valmiina tykitykseen

*Tanhuviesti haasteli Vuoden kansantanssiyhtyeen Siepakoiden tanssinopettaja **Elssa Antikaisen** kanssa.*

Onnea! Mitkä ovat ryhmän tunnelmat?

Onhan tämä ihanaa ja tosi suuri kunnia, että on huomattu ja annettu tällainen tunnustus. Tämä on hienoa, ei vain edustusryhmälle, vaan koko seuralle. Ryhmäläiset ovat tosi onnellisia. Saimme tietää valinnasta jo marraskuussa, mutta asia on täytynyt pitää salassa — jopa vanhemmilta ja muilta seuran jäseniltä.

Minkälaista työtä vaatii päästä VKY:ksi?

Siepakathan on toiminut jo 40 vuotta, joten tunnustus olisi voinut osua minkä edustusryhmän kohdalle tahansa. Nyt se tuli vihdoin tässä vaiheessa, mutta varmasti se olisi ollut aikaisemminkin mahdollista. Olen itse tanssinut myös tosi kovassa edustusryhmässä, ja tunnustus olisi voinut tulla vaikka sille. Siepakoilla on ollut VKY-titteli aikoinaan, 90-luvulla, ja silloin se tuli koko seuralle.

Kuinka pitkään ryhmä on tanssinut yhdessä?

Edustusryhmä on ollut tässä muodossaan muuta-

man vuoden. Kaikki tanssijat ovat olleet Siepakoissa koko ikänsä. He ovat olleet osittain eri ryhmissä, joista tämä on yhdistetty. Osa on vähän nuorempia, osa vähän vanhempia.

Oletko itse Siepakoiden kasvatti?

Osittain. Minulla on pitkä historia. Olen alunperin Kuopiosta, missä aloitin kaksivuotiaana. Äitini on

ollut kansantanssinohjaaja ja näissä piireissä pyörinyt aina. Muutin 16-vuotiaana Rovaniemelle opiskelemaan tanssijaksi ja liityin Siepakoihin. Siinä mielessä se on siis kasvattiseura, että olen ollut teini-ikäisenä siellä. Töiden perässä olen mennyt eri paikkakunnille ja tanssinut teattereissa ja vaikka missä. Nyt asun Oulussa ja käyn Rovaniemellä opettamassa.

Kuva: Laura Tauriainen

Siepakoissa on 12 tanssiryhmää ja neljä musiikki-ryhmää; yhteensä melkein 200 harrastajaa. Meillä on kaksi päätoimista tanssiopettajaa, Heidi Kultanen ja minä, sekä musiikinopettaja Kaisa Ristiluoma. Sen lisäksi pikkuryhmiä ja yksityisoppilaita.

Vielä on pakko sanoa, että kun meillä on mahdollisuus pitää kolmen opettajan tehotiimiä, niin se tuo monipuolisuutta. On rikkaus, että voi tehdä biisejä niin, ettei ole aina yksin katsomassa niitä.

Onko teillä elävää musiikkia harjoituksissakin?

Harjoituksissa käytetään nauhamusiikkia. Koreografioita tehdessä ja esityksiin valmistautuessa on bändi mukana. Valitettavasti ei riitä resurssit pitää soittajia normiharjoituksissa.

Ihailimme Folklandialla, että sekä Polokkareilla että Siepakoilla on aivan upea musiikki.

Kyllä, ja sitä pidetään todella suuressa arvossa. Tämä ei toimisi mitenkään ilman sitä musiikkia.

Soittajat ovat tanssijoiden kanssa tasa-arvoisia, eivät he tule vain soittelemaan meille. Esitys ei ole missään nimessä kokonainen ilman heitä. Meitä on viisi paria ja viisi muusikkoo. Siepakat on kansantanssi- ja -musiikkiryhmä.

Huomasitteko, että teitä tarkkailtiin VKY-valintamielessä?

Kyllä minä henkilökohtaisesti opettajana tiedän, että ryhmiä skannataan erilaisissa tapahtumissa. Siis sitä, kuka pystyy kantamaan tittelin ja ottamaan vastuuta — se on kuitenkin kaksi vuotta aikamoista tykitystä. Meille ryhmänä tämä tuli todella suurena yllätyksenä. Aivan upeana yllätyksenä!

Voitko kertoa hiukan siitä kahden vuoden tykityksestä?

VKY on Pispalan Sottiisin pääesiintyjä. Saadaan ra-

kentaa tunnin konsertti. Tittelin myötä tulee paljon esiintymisiä ja mahdollisia reissuja. Paljon ollaan näkyvillä eri festivaaleilla. Se tietää paljon keikkailua ja näkyvyyttä.

Tunnin konsertti viidelle parille — siinä on haastetta; se käy jo kunnon päälle!

Kyllä. Olen aika vaativa. Esim luokittelukokonaisuutemme polkkaosiossa on syke parhaimmillaan 200. Avomieheni on urheilija, ja hän on tehnyt kunto-ohjelmaakin ryhmälle. Mutta se on myös lähtöisin heistä itsestään, eikä niin, että pakotan ketään piiska kädessä. Ryhmäläiset ovat niin motivoituneita,

että ovat itse halunneet näin tehdä.

Saitte valtikavaihtokonsertissa Polokkareilta lahjaksi ämpärin. Mitä siellä oli?

No siellä oli raippa, varmaan minulle. Sitten siellä oli rakkolaastareita,

vihellyspilli, sekuntikello, lohtusuklaata...

Kaarna, jos palaa päreet, rommipullo ja nenäliinoja. Ja tähtitarroja. Se oli kyllä mahtava lahja, kun niillä kaikilla tavaroilla oli tarina!

Polokkareiden ohjaaja Hanna Poikela on hyvä kaverisi?

Kyllä. Siinä mielessä tämä oli myös mahtavaa, kun on saanut seurata läheltä Polokkareiden kahden vuoden VKY-matkaa. Olen tehnyt heille biisejä ja ollut heidän kanssaan paljon tekemisissä. Hannahan itse taas on Siepakoiden kasvatti. On hienoa, että tunnustus siirtyy tavallaan ystävältä toiselle. Minä-hän sain myös kunnian juontaa Pispalan Sottiisissa Polokkareiden konsertin.

Kuva: Erkki Wrangén

Annuli ja Teemu Perheentupa

Tikkuristin SM Riku Inkiselle

Tikkuristin suomenmestaruus oli jälleen tarjolla Folklandia-risteilyllä nopsajalkaisimmalle ja taitavimmille. Tänä vuonna voittajaksi selvisi Riku Inkinen Hyvinkäältä. Kakkoseksi ylsi Reetta Ryynänen Joensuusta ja kolmanneksi Sara Tirkkonen Helsingistä.

Pauhaava yleisö eli tälläkin kertaa voimakkaasti mukana kisan alusta loppuun. Vaikka tikkuristi on puhtaasti taitolaji ilman sen kummempaa draamaa itsessään, yleisön intensiivinen, kannustava läsnäolo on iso osa tapahtuman kiehtovuutta. Tässä kansantanssiesityksessä monisatapäinen yleisö ahmii joka askeleen.

Esitimme voittajalle muutaman kysymyksen valmistautumisesta, kisaamisesta ja voittamisesta:

Oletko aikaisemmin osallistunut kisaan?

Olen aikaisemmin kerran 2013 tai 2014, jolloin käynnistetyt laivan moottorit liikuttivat tikkuja vähän kerrallaan vinksalleen, minkä takia minut tiputettiin pois.

Oletko harjoitellut tai tanssinut tikkuristiä muussa yhteydessä?

Tikkuristiä itsessään en, mutta tanssitekniikan osamista kehitän vähintään kaksi kertaa viikossa. Tanssin Nuorisoseura Katrillin Katrilli-ryhmässä, Pääkau-

pungin Karjalaisten Nuorten Roigu-ryhmässä, sekä Hyvinkään Kansantanssijoiden Usva-ryhmässä. 18 vuotta tanssineena on tullut tanssittua tikkuristiä useampaankin otteeseen eri koreografioissa ja yhden kerran kilpailtuakin Folklandian ulkopuolella Hyvinkään Kansantanssijoiden kilpailuissa.

Ehditkö huomata yleisön kannustusta?

Oikeastaan yleisön kannustuksen huomasi vasta aivan lopussa, kun musiikin kuuleminen tuli todella hankalaksi. Sitä ennen kannustushuutoja en huomannut keskittymisen takia.

Missä vaiheessa tiesit voittaneesi?

Tiesin voittaneeni vasta kun lopetin tanssimisen,

koska yleisön kannatushuudot olivat niin suuret, että en kuullut enää musiikkia.

Mikä on voittajan tekniikka? Loppunopeuksissa ei taida olla paljon mahdollisuuksia painon siirrolle?

Pyrin tekniikan osalta aloittamaan päkiälle astumisen mahdollisimman myöhään, jotta jaksaisi koko pitkän ajan. Sen jälkeen keveitä askeleita kiinnittämisen huomiota ainoastaan askeleisiin ja sulkemaan kaiken muun pois ympäriltä. Painonsiirron kesto pienenee loppua kohden, mutta sen merkitys lisääntyy.

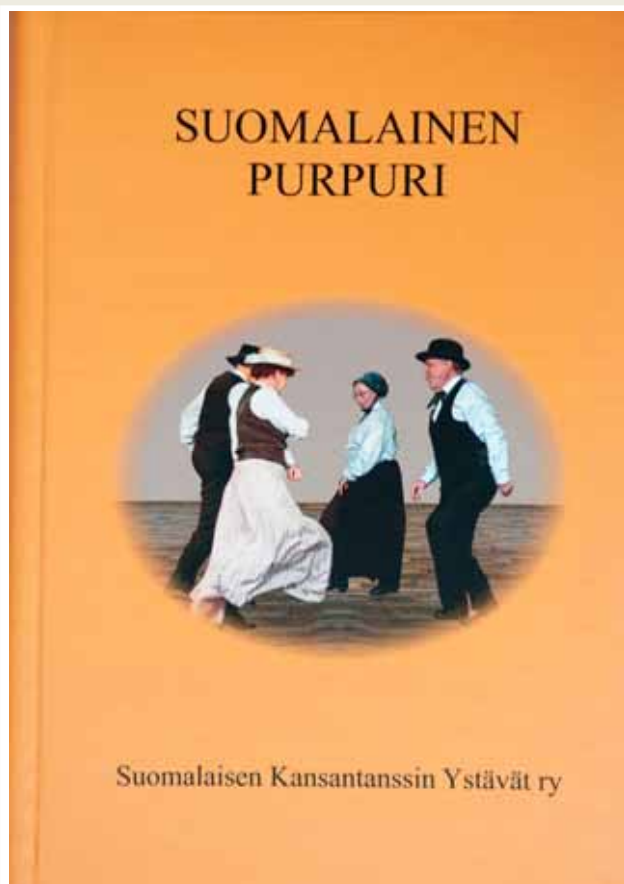
Suomalainen purpuri –kirja ja Sävelmistö

- Ohjaajalle helppo kierresidonta
- Sisältää 12 purpuria, joista 5 ennen julkaisematonta
- Pelimanneille kätevä A4-koko, yksi purpuri per aukeama

Nyt saatavilla!

Ohjekirja 30 €, sävelmistö 20 €

Tilaukset: suom@kansantanssinyst.fi

Kuva: Petri Kivinen

Annuli Perheentupa

Tanhupuuma ja -neitsyt

Folklandian loppukonsertissa nähtiin kansantanssin ammattilaisen ja ensikertalaisen duetto. Baari-illan haasteesta alkunsa saanut humoristinen Tanhupuuma ja -neitsyt -esitys herätti ihastusta ja riemua.

Esityksen alkaessa lavalla on nahkatakkiin pukeutunut yksinäinen mies. Sarkaviittainen sankaritar huiskaisee yleisön joukosta paikalle kuin luonnonvoima. Lavan täyttää pyörteinen liike, hymy - ja vinhasti ilmassa kieppuva poninhäntä.

Säteilevä tanhupuuma viettelee neitsyen tanssin pyörteisiin. Tämä ei häkelly toimettomaksi, vaan ottaa rohkeasti ja tyylikkäästi paikkansa partnerina.

Meno käy yhä villimmäksi. Päälyysvaatekerrokset lentävät pois paljastaen altaan ensin tanhupuuman seksikkään tuunauksen, sitten -neitsyen Askolan kansallispuvun. Lopuksi kansallispukuiset Polokkareiden naiset ottavat uuden kansantanssijan huomaansa ja kantavat hänet pois. Villiintynyt yleisö elää voimakkaasti mukana.

Koreografia on laadittu niin taitavasti, että katsoja

unohtaa katsovansa ensikertalaisen ja kokeneen ammattilaisen yhteisesitystä - aivan kuten Tanssi tähtien kanssa -kilpailun parhaissa esityksissä. Täytyy myös sanoa, että aloittelija suoriutuu tehtävästään varsin mallikkaasti.

Baari-illan idea

Esityksen jälkeen on mentävä kiittämään esiintyjä - ja nappaamaan heistä kuva.

Dueton esittäjät, toimittaja **Daniel Wallenius** ja tanssija, tanssinopettaja **Riina Hosio**, aloittavat tarinansa kertomalla törmänneensä Kihaus Folkissa, missä Riina maanitteli hiukan vastentahtoista Danielia myös Kaustiselle.

Myöhemmin Oulussa Daniel sattui samaan baarin **Elsa Antikaisen** ja **Hanna Poikelan** kanssa. Näille selvisi, että hän oli esittänyt aikaisemmin nykytans-

Kuva: Petri Klivinen

sisoolon, mutta hänellä ei ollut mitään kokemusta kansantanssista - johon hän suhtautui varauksellisesti. Siitä Hanna ja Elssa saivat hullunhauskan idean Danielin ja Riinan duetosta, joka esitettäisiin Folklandialla. Valitut eivät varsinaisesti riemastuneet ajatuksesta, mutta lupautuivat kuitenkin mukaan.

Ideasta esitykseksi

Hanna Poikela laati koreografian. Hän kertoo, että lähti sen teossa liikkeelle tiimin vahvuuksista. Yhdessä mietittiin hyviä teemoja, käännteitä ja yllätyksellisyyttä, ja liikemateriaali valikoitui tarinan ehdoilla.

- Kokeilimme Danielin kanssa eri tanssilajeja, ja soitin istui hänelle harvinaisen hyvin, vaikka taustaa parin kanssa tanssimisesta ei ollutkaan. Riinan ammattitaito nosti myös Danielin tanssin seuraavalle tasolle, jolloin yleisön silmään taitoerotkaan ei näkyneet niin selvästi.

Miten Oulussa asuvan Danielin ja Helsingissä vaikuttavan Riinan onnistui harjoitella teosta yhdessä?

- Teimme koreografiaa Danielin kanssa pitkälti kahdestaan Oulussa, ja Riina otettiin teokseen mukaan vasta kuukausi ennen ensi-iltaa, kertoo Hanna.

- Yhteisiä treenikertoja joulun molemmin puolin Riinalla ja Danielilla oli lopulta vain kuusi kertaa. Onneksi oli joululoma ja Riinalla suku pohjoisessa!

Lisää puumia asialle!

Kun Danielilta kysyy esityksen jälkeen, oliko tämä

tässä vai vieläkö ura kansantanssin parissa jatkuu, hän arvelee jatkavansa, jos vain on mahdollisuus.

- Tuskin jää tähän, naurahtaa entinen tanhuneitsyt.

Kuukautta myöhemmin hän kertoo, että eipä jäänyt kansantanssiura siihen. Nyt se taisi vasta alkaa!

Tässä on siis ratkaisu miespulaan! Tarvitsemme lisää tanhupuumia viettelemään heitä kansantanssin pariin. Meidän pitää lähettää tällaisia Poikela-Antikainen-Hosio -iskuryhmiä kiertämään ympäri Suomea haastamassa lisää tanhuneitsyitä mukaan.

Kuva: Teemu Perheentupa

Joonas Pokkinen

Folklandia seilasi aiempaa yhdenvertaisempaa – tekoja kaivataan koko kansantanssin kentälle

Tammikuussa Tallinnaan risteillyt lähes loppuunmyyty Folklandia seilasi tänä vuonna paitsi alan vuositeeman mukaisesti Kaikilla mausteilla ryyditettynä, myös aiempaa yhdenvertaisempaa. Risteilyn taustajärjestäjät olivat käsitelleet yhdenvertaisuusteemaa yhdessä ja työskentelyn lopputulemana teemaa nostettiin esille sekä laivalla että jo ennakkoviestinnässä Folklandia-Sanomissa.

Itse risteilyä silmälläpitäen yhdenvertaisuutta oli käsitelty tapahtumatalkoolaisten infopakettissa, jossa oli vinkkejä teeman huomioimiseksi esimerkiksi juonnoissa tai stagemanagerin työssä. Talkoolaisten joukossa oli myös neljä *häirintäyhdyshenkilöä*, joiden tehtävät tapahtumassa keskittyivät yhdenvertaisuuden toteutumisen seurantaan ja tukemiseen.

Henkilöt olivat laivalla osallistujien saatavilla, ja mahdollisen häirintä- tai syrjintätilaisuuden sattues-
sa henkilöt olisivat olleet osallistujien käytettävissä tilanteen läpikäymiseksi esimerkiksi päivystyspuheli-
men kautta. Toisaalta henkilöt tarkkailivat teeman toteutumista tapahtumassa ja kansantanssi- ja musiikkikentällä laajemminkin.

Yhtään yhteydenottoa ei tullut – onko kaikki kun- nossa?

Tapahtuman aikana ei häirintäyhdyshenkilöiden pu-
helin piipannut kertaakaan. Tähän osattiin varautua,
sillä toimintaa suunniteltaessa käytiin keskustelua
nuorisotoimialan tapahtumatuottajien kanssa ja il-
meni olevan varsin yleistä, että yhteydenottoja ei
juuri tule. Häirintäyhdyshenkilöt tapahtumaan ha-
luttiin kuitenkin asettaa.

Vaikka yhteydenottoja ei tapahtumassa tullut, em-
me voi tuudittautua mielikuvaan, että kaikki olisi
valmista ja yhdenvertaisuus toteutuisi täysillä. Ole-
tettavasti yhteydenotot olisivat tuoneet esille syrjin-
tä- ja häirintätilanteita, jotka ovat vain yksi yhden-
vertaisuuden toteutumattomuuden ilmenemismuo-
to. Tapahtumajärjestäjänä saimme henkilöiltä kuva-
uksen siitä, miltä tapahtuma yhdenvertaisuuden
kannalta näytti ja mihin voimme kiinnittää huomiota
jatkossa.

Vaikka yleisö ei henkilöihin ainakaan puhelimella
yhteyttä ottanut, keskustelivat yhteyshenkilöimme

aktiivisesti teemasta. Osallistujia jututettiin tapahtu-
massa (ja osin jo matkalla tapahtumaan). Osallistu-
jat kertoivat henkilöille avoimesti kansantanssi- ja -
musiikkitapahtumien ja alalla yleisesti vallalla olevis-
ta toimintatavoista ja niistä tekemistään huomiois-
ta.

Yhdenvertaisuushan ei tarkoita ainoastaan syrjinnän
ja häirinnän kieltämistä ja torjumista. Yhdenvertai-
suuden tavoittelu ei myöskään takaa kaikille saman-
laista kohtelua, vaan ottaa osallistujien – esimerkiksi
harrastajien – erityistarpeet huomioon. Onnistues-
saan yhdenvertainen toiminta takaa kaikille osallis-
tujille turvallisen ympäristön osallistua – tehdä tai-
detta, nauttia kulttuurista, tanssia, laulaa, soittaa...

Aktiivisia tekoja tarvitaan

Risteilyllä käytyjen keskustelujen myötä on selvää,
että tekoja yhdenvertaisuuden edistämiseksi kan-
santanssi- ja kansamusiikkikentällä tarvitaan. Jotta
alan tapahtumat, harrastustoiminta sekä koko ala
voivat ylpeästi kertoa olevansa yhdenvertaisia, on
joihinkin asioihin kiinnitettävä huomiota. Koska käy-
dyt keskustelut henkilöiden kanssa ovat luottamuk-
sellisia, en avaa niitä tässä Tanhuviestissä tarkem-
min. Sen sijaan toivon kaikkien alalla toimivien osal-
listuvan teemasta käytävään keskusteluun sekä tar-
kastelevan omaa toimintaansa kriittisesti.

Uskallan väittää, että koko kentän etuna on *kaikille
turvallinen ympäristö, jossa jokainen voi osallistua
haluamallaan tavalla ilman pelkoa*. Ottakaamme
haaste vastaan ja tehkäämme jo tänä vuonna en-
simmäiset teot yhdenvertaisuuden edistämiseksi!

Kirjoittaja työskentelee Suomen Nuorisoseurat ry:ssä toimin-
nanohjaajana ja vastasi Folklandialla häirintäyhdyshenkilötoi-
minnasta.

TANSSILYSTI

Kansantansseja ja seurataksseja kouluun

Opetusmateriaalipaketti alakoulun opettajalle

Tunnit on pilkottu
heposti omaksut-
taviin osiin.

Mukana on perinne-
leikkejä, tanssillisia
valmiuksia kehittäviä
lämmittelyjä sekä
valmiita tansseja.

Paketissa on sekä
kirjalliset tunti-
ohjeet, CD-levyt,
nuotit että video-
näytteet tansseista.
Ikäluokat 1-2 lk.,
3-4 lk. ja 5-6 lk..

**Kansan- ja
seurataksseja
tarkkoine
ohjeineen!**

Tilaukset:

Kansantanssinuorten Liitto,
ktnl@kansantanssinuoret.fi,
045-2777 283

Kuva: Matti Porre / Tasavallanpresidentin kanslia

Taina Kangas

Ajankohtaista Suomen Kansallispukukeskuksesta

Suomi 100 -juhlavuosi sai näyttävän pääjuhlan

Rouva Jenni Haukio vastaanotti Suomen Kansallispuukujen Ystävät ry:n lahjoittaman tarkistettun Jääsken kansallispuvun.

Maamme itsenäisyyden juhlavuosi huipentui Oulussa pidettyyn pääjuhlaan. Presidentin puolison rouva **Jenni Haukion** tilaisuuteen valitsema juhlaasu, Jääsken kansallispuvu, sai runsaasti positiivista huomiota. Kansallispuvu oli onnistunut asuvalinta kunnioittamaan Suomen itsenäisyyden satavuotista taivalta. Suomen Kansallispuukujen Ystävät ry:n lahjoittama Jääsken kansallispuvu edustaa karjalaista kansan juhlapukeutumista 1800-luvulla.

Pukulahjoituksen sisältämät osat ovat:

- valkea, pitkä pellavapalttinainen paita, jonka kauluskaitaleessa on pienenpienää punaista kirjontaa
- tummansininen sarkahame, jonka helmassa on punainen, runsaasti poimutettu verkkakaitale
- tummansinisestä sarasta valmistettu malliltaan lyhyt ja siro liivi, jonka etureunoja huoltitelee punainen verkkakaitale ja kiinnittimenä

on messinkinen hakaspari

- käsinkudottua pellavapalttinaa oleva esiliina, jossa on tiiviitä ja värikkäitä ripsiraitoja, helmassa valkea puuvillalangasta neulottu pitsi ja iskuhapsutus sekä solmiamisnauhana punavalkea pirtanauha
- päällysvaatteena on valkeaa paksua sarkaa oleva sarkaviitta, jossa on etureunoissa värikkästä villalangakirjontaa, sivukiilat antamassa tilaa helmaan ja kiinnittimenä messinkinen hakaspari
- valkeasta villalangasta käsin neulotut sukat, joiden suuta koristaa pitsineuleraita
- sukkasiteinä ovat puna-siniset pirtanauhat, jotka kiedotaan sukansuun päälle polven alla
- huntu on valkeaa pellavapalttinaa ja sille antaa muodon sykerölaite
- hopeinen, kaiverruksin koristettu kookas paljinsolki sulkee paidan etuhalkion

Jääsken kansallispuhumallin on koonnut filosofian tohtori **Theodor Schwindt** 1880-luvulla. Koska Jääsken kansallispuhuun ei ollut alun perin koottu päällysvaateita ja puvun toteutus oli etääntynyt melko kauaksi alkuperäisistä esikuvavaatekappaleista, Jääski-seurassa oli 2010-luvulla herännyt kiinnostus pukutarkistuksen tilaamiseen Suomen kansallispuhumakeskuksesta. Puvun asiantuntijaksi nimetty tutkija Leena Holst laati puvulle kokonaissuunnitelman, jonka mukainen mallipuku valmistui 2014.

Kansallispuhuraati hyväksyi kokouksessaan 1/2015 Jääsken naisen pukutarkistuksen. Puku julkistettiin Jyväskylässä Kansallispuvun juhlapäivä –tapahtumassa, jolloin se esiteltiin ensi kertaa yleisölle.

Kansallispuhuraadin hyväksymä tarkistettu Jääsken naisen kansallispuhu perustuu dokumentoituihin tietoihin kansanpuvuista, joita on käytetty Jääsken kihlakunnassa 1800-luvulla. Kansallismuseon kokoelmiin on talletettu runsas ja näyttävä esikuva-aineisto Jääsken pitäjistä. Aineisto käsittää mm. yli 20 Jääskestä talletettua esiliinaa.

Pukutarkistuksen yhteydessä puvun esikuvavaate-

Kansallispuhumkonsultti Taina Kangas esittelee paidan hopeisen paljin-soljen käyttöä.

kappaleet tutkittiin ja dokumentoitiin tarkasti ja tiedot talletettiin Suomen kansallispuhumakeskuksen arkistoihin. Mallipuku valmistettiin kankaita, kaa-voituksia ja ompelurakenteita myöten mahdollisimman tarkasti alkuperäisiä materiaaleja ja työtapoja vastaavasti. Pukuun lisättiin vaihtoehtoisia osia sekä päällysvaateita. Tarkistettuun pukuun kuuluu yli kymmenen puvunosaa:

- joko tummansininen sarkahame tai ristiraitaiseksi kudottu hurstuthame
- valkea pitkä pellavainen paita, jonka kauluskaitaleessa on punaista kirjontaa
- tummansinisestä sarasta valmistettu liivi, jossa on punainen verkareunus
- joko ripsiraitainen, kudottu esiliina tai tummansinipohjaisin nytytinkipitsein koristettu nytytinkiesiliina, jonka solmiamisnauhoina ovat pirtanauhat
- valkea puolipellavainen kesäinen päällysvaate, kostuli
- valkea sarkainen värikkäin kirjonnoin koristettu talvinen päällysvaate, sarkaviitta
- valkeat käsin neulotut sukat sekä ripsinauhai-

Kuva: Matti Porre / Tasavallanpresidentin kanslia

set sukkasiteet

- musta pinteli on nuorten tyttöjen päälaitte
- valkea kookas huntu sykerölaitteineen on aikuisten naisten päähine
- paidan etuhalkion sulkee hopeinen, kaiveruksin koristettu paljinsolki
- jalkineina mustat yksinkertaiset nauhakengät tai luonnonnahan väriset lipokkaat

Hame- ja esiliinavaihtoehtoja sekä päällysvaatteita yhdistellen saa puvusta koottua erilaisia kokonaisuuksia.

Kansallispuvun valmistaminen koostuu usean ammattilaisen työpanoksesta. Tämän rouva Haukiolle lahjoitetun puvun valmistamisessa ovat olleet mukana seuraavat henkilöt:

Soja Murto on kutonut puvun käsinkudotut kankaat eli hameen, liivin, sarkaviitan ja ripsiraitaisen esiliinan kankaat sekä ommellut puvun ja valmistanut hunnun.

Marjo Vainio on neulonut esiliinan pitsin ja sukat.

Helena Hämäläinen on kutonut pirtanauhat eli hameen, esiliinan ja hunnun sykerölaitteen pirtanauhat sekä sukkasiteet.

Johanna Rantalainen on valmistanut hopeisen paljinsoljen.

Ville Maahinen on valmistanut liivin ja sarkaviitan hakaset.

Taina Kangas Suomen kansallispuhakeskuksesta on vastannut pukuhankkeen toteutuksesta.

Suomen Kansallispuhujen Ystävät ry:n lahjoittajajärjestöt ovat:

Karjalan Liitto ry, Kalevalaisten Naisten Liitto ry, Suomen Kotiseutuliitto ry, Suomen Nuorisoseurat ry, Suomalaisen Kansantanssin Ystävät ry, Seura-saarisäätiö, Taitoliitto – Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry.

Kansallispuhuapteekki Folklandia-tapahtumassa

Kuluva vuosi 2018 avattiin iloisesti Folklandia-tapahtumassa. Kansanmusiikin ja –tanssin valtakunnallinen talvitapahtuma kokoaa vuodesta toiseen yhteen laivalastillisen innostuneita alan harrastajia ja ammattilaisia. Myös Suomen kansallispuhukeskuksen ja Bragen pukutoimiston kokoama Kansallispuhuapteekki palveli jälleen risteilyväkeä.

Tapahtumaa vietettiin tämän vuoden teemalla ”Kaikilla mausteilla – kansanmusiikin ja kansantanssin elävät perinteet”. Osastollamme teemaa tuotiin esille kansallispuhujen erilaisten asusteiden muodossa.

Kuva: Taina Kangas

Kansallispukuapteekista sai ohjeita kansallispuvun asustamiseen liittyviin kysymyksiin.

Nähtävänä oli naisten pukujen kanssa käytettäviä upeita silkkihuiveja. Niitä onkin tänä päivänä saatavissa hyvä valikoima yksivärisistä kuosiinkudotuista monivärisiin ruudullisiin, jotka myös ovat sidoksella aikaansaaduun kuvioon höystettyjä. Silkkihuiveja voidaan käyttää etenkin kaikkien länsisuomalaisten naisten pukujen kanssa.

Kansanpukujen aikaan sulhasen hankkima kihlasilkki oli tärkeä morsiamelle annettava lahja. Aitoja suvun kihlasilkkejä on vielä joillakin tallella ja silloin se on ehkäpä arvokkain kansallispuvun kanssa käytet-

tävä osa, ainakin tunnearvolla mitattuna.

Esillä oli myös kansallispuukujen koruja sekä muita puvuissa käytettäviä metalliosia. Hopeiset paljinsoljet kuuluvat etenkin karjalaisiin naisten paitoihin. Solki sulkee savakkopuvun paidan etuhalkion ja äyrämöispuvun rekkopaidan halkion.

Levyriipuskorut kuuluvat moniin länsisuomalaisiin naisten pukuihin. Se solmitaan erillisen nyörin tai nauhan avulla kaulan juureen. Kullatut helysoljet koristavat pohjalaisia pukuja.

Kuva: Taina Kangas

Miesten kansallispuvujen helavyön nahkahihnaan pujotettuja lappoja voi olla vaihteleva määrä. Lapoista roikuvat tähdet helähtelevät liikkeessä.

Komeat helavyöt antavat miesten puvuille näyttävyyttä, kuten myös kiiltävät, metalliset kantanapit. Nappeja on miesten puvuissa paljon, usein liiveissä ja takeissa jopa kahdessa rivissä. Polvihousujen kanssa miehetkin käyttävät solkikenkiä. Lisäksi polvihousujen lahkeensuuhalkioiden sulkemiseksi tarvitaan oman malliset lahkeensuusoljet.

Kuva: Taina Kangas

Suomen Kansallispuvukeskuksen tapahtumia:

Näyttelyt Kansallispuvukeskuksen Kujalla:

17.11.2017 – 31.3.2018 Enontekiön gágti – Kittisuvun naisten pukuja

Näyttely esittelee Enontekiön saamenpukuja, gágteja. Nähtävänä olevat puvut kuuluvat Jyväskylässä asuvan Kitti-sukuun kuuluvan perheen naisille. Puvut edustavat tunturisaamelasta mallia ja esittelevät enontekiöläistä tapaa rakentaa asukokonaisuus.

Kuva: Taina Kangas

Kuva: Taina Kangas

Hopeisten paljinsolkien ja levyriipuskorujen esikuvat löytyvät Kansallismuseon kokoelmista. Suomen ruotsinkielisten alueiden pukujen kanssa on myös kengänsolkien malleissa vaihtelevuutta.

6.4. – 11.11.2018 Suomen kansallispukekokeskuksen kokoelmiin lahjoitettuja kansallispukuja.

Suomen kansallispukekokeskus hoitaa valtakunnallisesti suomenkielisen alueen kansan- ja kansallispuhuihin liittyviä asioita. Teitä palvelevat:

kansallispukekonsultti Taina Kangas 050 3118 889, taina.kangas@jkl.fi.

kansallispukeuamanuenssi Marja Liisa Väisänen 050

3118 247, marja.liisa.vaisanen@jkl.fi

Suomen käsityön museo ja Suomen kansallispukekokeskus

Näyttelyt avoinna ti-su 11-18, Kauppakatu 25, Jyväskylä, <http://www.craftmuseum.fi>

Muistathan myös www.kansallispuvut.fi -sivuston internetissä, josta löydät runsaasti tietoa kansallispuvuista.

Koonnut Esko Kannusmäki

Kansan tanssia kirjallisuudessa, osa 26

TANSSIT

On talkootanssit. Pirtin palkit kolkkaa,
ja harmonikat soivat riivattuina.
Jo puotipojat pistää vinhaa polkkaa
ja rengit murjottavat tuppisuina.
Mut joku virkkaa ääneen: - Jumankekkaa!
Ei täällä kumarreta joka pekkaa,
jos onkin länkiin likistetty kulkut.
Jos pannaan pirinäksi koko pirtti,
niin nähdään kyllä, kuka sillin hirtti,
se tietäkää, te piskit, punatulkut! -

On ohi sentään tappeluksen vaara,
kun hereänä, autuaasti väärin
soi mieltä tuudittava 'Donna Clara'
ja joku alkaa tangon jäykin säärin.
Niin kaihoisina, niekauksin rikkain
soi särisevät kielet harmonikkain,
ja yritys on moitteeton ja vakaa.
Jo sammuu läntisellä ruskon juopa,
ja niinkuin Paanin naama hyvänsuopa
kuu nostaa muotoansa metsän takaa.

Mut ovenpielessä on intomielin
jo aikaa syvennytty juoruntekoon.
Suut hampaattomat soivat liukkain kielin,
ja päät on kallistettu yhteen kekoon.
Siell' istuu ilmeim happamin ja hurskain
taas akkalauma lailla kapaturskain
ja seuloo joka ainoon syntipukin.
Ja ryhti raukee vähitellen meistä:
on vaikeata tuomiolla seistä;
me häpeämme hiukan itsekukin.

Mut miesten luonto nousee vähin erin:
jo läikähtelee tallinsillan luona
kuun kajasteessa kylki kanisterin,
ja muikeaa on maistettava muona.
Jää joku renkipoika yksin pihaan
ja pistää salavihkaa puukon hihaan,
kun viedään tanssiin hänen tyttölastaan.
Hän huutaa huikeasti kerran, kaksi;
käy silmäterä tulenpalavaksi,
ja luonto mielii ottaa miestä vastaan.

Mut puotipoika silmäyksin rakkain
vie valssiin kyläkunnan kaunotarta.
Käy pelonsekaisiksi ilmeet akkain
ja tutisee jo jonkun ukon parta,
kun kuuluu ovensuusta: - Toden totta,
nyt jätät tyttölapsen, puotirotta,
tai tunnet leuoillasi lujat rystyt!
On viisasta, jos korjaat kohta luusi,
tai maanantain' ei heilu mittapuusi.
Siis suori matkaan, koska vielä pystyt!

Ja pojat aloittavat leikin tiukan.
Jää pelin kurnutus ja tanssi sikseen.
Vain ähellystä kuuluu joskus hiukan,
kun uroot ottelevat lämpimikseen.
Ja housut onnettoman herrasmiehen
on tainneet pudota jo puolitiehen,
kun talttuu toisen luonto mujunmusta.
Mut akat kiljaisevat: - Herrajjestas!
Taas viinapäissään veli veljen mestas!
Voi sukukunnan suurta kirousta!

Mut lyöty nousee maasta nöyryin elein
ja reivaa kuntoon halkinaiset housut.
Taas hinkuu harmonikka kielin helein,
ja yhtä elävät on laskut, nousut.
Kuu paistaa, elokuu, on syksy mailla
ja sänget vainioilla kalvakailla.
Ei kesän autuus liian kauan kestä.
Soi remakkana harmonikan kieli,
mut pohjimmilta raskas surumieli
soi sentään riivatusta sävelestä.

Kuu paistaa, elokuu, ja kultaa kujat,
ja vanha vaari ovensuusta kurkkaa.
On kasvot ahavoituneet ja lujat,
mut hymyn ryppy kiertää silmänurkkaa;
Vain tahti muuttuu. Meininki on sama,
jo Aatamin ja Eevan harrastama;
käy kaikki yhä kelpollista rataa.
Soi harmonikka loppuvalssin hartaan,
ja vaarin hymy hukkuu pitkään partaan,
kun pihamaalla piippuaan hän lataa.

Heikki Asunta 1933

Kuva: Wikipedia / Public Domain

Heikki Asunta Ruovedellä vuonna 1949.

Pala kansallispukujen historiaa!

Hankkikaa itsellenne

uusintapainos

KANSANPUKUJA kirjasta

vuodelta 1907

**Näillä ohjeilla Suomen kansallispuku-
harrastus lähti todenteolla vauhtiin!**

20 €

Kirjaa myy SKY

Teemu Perheentupa

Tanhuviestin kuusi vuosikymmentä, osa 1

Tanhuviesti täyttää tänä vuonna 60 vuotta. Juhlavuoden juttusarjassa käymme lehden historiaa läpi noin 15 vuoden pätkissä. Ensimmäinen osa kattaa vuodet 1958-73 ja tarkastelee lehden syntyhistoriaa.

Vuonna 1958 näkivät päivänvalon kolme edelleen tunnettua instituutiota: smurffit, NASA ja Tanhuviesti. Ensimmäinen on valloittanut maailman, toinen avaruuden, kolmas vielä hakee paikkaansa.

Tanhuviestin ja lukijakunnan koko on vaihdellut vuosien saatossa, mutta se on ilmestynyt vapaaehtoisvoimin säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa ensimmäisestä numerostaan lähtien.

Tavallaan Tanhuviestin historia tosin alkoi jo neljännesvuosisata aikaisemmin, sillä SKY:n pitkäaikaisen puheenjohtajan **Yrjö Väisäsen** kertoman mukaan järjestön ensimmäinen oma lehti "Ystävä" ilmestyi viisi kertaa vuosina 1924-26. Yhtään numeroa ei ole tiettävästi säästynyt jälkipolville. Ilmeisesti niitä jaettiin jäsenistölle järjestön juhlissa. Tuolloin lehden ilmestyminen päättyi ilmeisesti siksi, että koko järjestön aktiivisuus hiipui muutamaksi vuodeksi. Tilattuihin esityksiin kyllä harjoiteltiin ja puvusto vuokrasi pukuja, mutta muuta toimintaa ei oikeastaan ollut. Vasta 1931 alkoi uusi viriäminen.

Uusi syntymä, uusi nimi

Sotien jälkeen, alaosastojen liittyessä järjestöön, toiminta levisi voimakkaasti Helsingin ulkopuolelle, ja tarve lehdelle nousi jälleen esiin. Lehden nimenä

oli edelleen Ystävä, ja sen tehtävänä oli myöhemmän päätoimittaja **Helvi Enqvistin** sanoin "tanhuaajien yhteenkuuluvaisuuden tunteen vahvistaminen". Ensimmäinen Ystävä-lehti listasi 8 ala-osastoa, kymmenen vuotta myöhemmin niitä oli jo 18.

Lehden nimen kanssa kävi kuitenkin niin, etteivät viranomaiset hyväksyneet sitä, koska lähes samalla nimellä ilmestyi jo toinen lehti. Uutta nimeä mietittäessä loppuvuoden kolme numeroa ilmestyivät nimellä Kansantanssin Ystävä, joka oli kaikkien mielestä pitkä ja hankala. Ehdotuksia uudeksi nimeksi pyydettiin jäsenistöltä, ja voittajalle luvattiin palkkioksi suklaata.

Seuraavan vuoden ensimmäisen numeron toimituskuntaan liittyi jo mainittu Helvi Enqvist, joka vihdoin kuittasi palkinnon ehdotuksellaan Tanhuviesti. Nimen myötä lehti sai myös uuden logon, jota sitten käytettiin seuraavat 30 vuotta.

Kuulumisia ja kannanottoja

Alusta saakka lehdessä mainostettiin tulevia tapahtumia, muisteltiin menneitä kursseja ja matkoja sekä otettiin voimakkaastikin kantaa kansantanssiharrastuksen eri ilmiöihin. Esim. jo ensimmäisen nume-

ron artikkeleissa sekä hyökättiin voimakkaasti ulkomaalaisten kansantanssien esittämistä vastaan, että keuhuttiin yleisön niistä kovasti pitävän.

Vuoden 1960 alussa kannustettiin kaikkia kansantanhuryhmiä vaihtamaan nimensä tanhuryhmiksi Suomen Akatemian kielitoimiston suosituksen mukaan. Myös kansantanssi-etuliite kelpasi, mutta lehden mielestä se oli turhan pitkä arkikäyttöön. Samana vuonna valistettiin myös tupakoinnin vaaroista ja iloittiin Suomen Nuorison Liiton mukaantulosta Seurasaaren tanssujen yhteisponnistukseen.

Järjestön 60-vuotisjuhlia ja historiaa käsiteltiin lehdessä laajasti 60-luvun alkupuolella. Useampikin numero täyttyi vanhojen jäsenten muisteloista. SKY:n oman toimintakertomuksen lisäksi Tanhuvieistiin ilmestyivät myös useiden alaosastojen toimintakertomukset.

Tanssiohjeita ja perinnetietoa

1963 Tanhuvieisti ryhtyi julkaisemaan tanssiohjeita: ensiksi Pohjoismaisten Kansantanssipäivien (nyk. NORDLEK) yhteistanssien ohjeita, sitten myös vanhoja tansseja, aluksi ihan erikoisnumerona, jota myös myytiin erikseen.

1965 ilmestyivät ensimmäiset mainokset Tanhuvieistiin. Niitä olikin sitten samantien lähes neljännes koko numerosta. Tosin kyseessä lie ollut Helsingin kesäjuhlille tarkoitettu erikoisnumero, koska ei niitä kovin paljon ole sen jälkeen näkynyt.

60-luvun loppupuolella kansanperinnettä yleisemmin ja erityisemmin käsittelevät artikkelit ilmestyi-

vät Tanhuvieistiin. Esiteltiin pääsiäistapoja tai käsiteltiin karjalaista sadunkertomisperinnettä.

Pelimannit ja musiikki mukaan

Vuosikymmenen loppua kohden lehdessä siirrytään puhumaan jäsenyhdistyksistä alaosastojen sijaan. Yhdistyksiä kannustetaan osallistumaan ulkomaiisiin kansantanssijuhliin siinä, missä aikaisemmin oli vain alaosastojen matkakertomuksia samoista juhlista. Ilmeisesti kannustus osui otolliseen maaperään, sillä numero toisensa perään täyttyi uusista matkakertomuksista. Erikseen oli jopa artikkeli pelimannien valmistautumisesta ulkomaanmatkalle.

Pelimannikillan tuolloinen puheenjohtaja Paavo Tamminen käytti useita palstoja kertoakseen paitsi ulkomaanmatkoista, myös Kaustisen Kansanmusiikkijuhlista ja pohtiessaan kansanmusiikin opetuksen mahdollisuuksia.

1970-luvun alusta Tanhuvieistissä julkaistiin Pelimannikillan tallentamia kansanmusiikkikappaleita, yleensä aina 3 per numero. Vuosina 1972 ja -73 Tanhuvieisti ilmestyi peräti 8 kertaa vuodessa, ja aika monessa numerossa pyydettiin jäsenistöltä sisältöä lehteen.

Tanhuvieistin ensimmäisten 15 vuoden päätoimittajat

1958-63	Toivo Piipponen
1964	Kari Bergholm
1965-68	Vilho Arkima
1968-71	Helvi Enqvist
1972-75	Pentti Ulenius

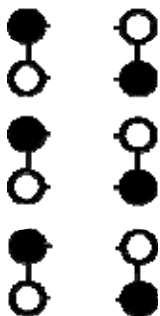
Kadr'eli Salmista

Pirkko-Liisa Rausmaan 80-luvulla tallentama Tyne Martiskinin muistelemista nuoruutensa katrilleista Salmista.

Vähimmäismäärä tanssijoita oli kaksi paria, mutta muuten niin paljon kuin lattialle vain mahtui. Tyynen mukaan aikaisemmin tanssittiin niin, että joka pojalla oli kaksi tyttöä, ja joka vuoro siis tanssittiin kahteen kertaan. 1920-luvulla katrillia vielä tanssittiin, mutta sitten se jäi pois.

Vuoroilla ei ollut nimiä. Vuoron päättymisen merkiksi joku tanssija taputti kaksi kertaa käsiään soittajille, että nyt vaihtuu vuoro ja musiikki. Mitään kummempaa taukoa vuorojen välillä ei ollut.

Polkuja saattoi käyttää aina sopivissa kohdissa, vaikkapa parin "herättämiseen" kun lähdettiin tanssimaan omaa vuoroa, tai kun saapui vieraan luo.

Osanottajia: parillinen määrä pareja

Alkukuvio: vastakkaisrivit

Askelikot: matalaa puolijuoksua tai kävelyä, siiputusta, polkuja. Askeleet ovat joustavia, pää ei saa hyppiä ylös alas. Siiputusaskeleet lyhyitä ja keveitä.

Musiikki: muistiinpano ei sisällä musiikkia, mutta vaikkapa Karjalan yleiskatrilli Impilahdelta, VPS 252, sopii melkein sellaisenaan (tahdisti 32 takaisin alkuun, sitten koko katrilli läpi, ja alusta vielä tahtiin 8 asti).

Vuoro 1.

a) Paikanvaihto

- 1-2 Vastakkaisparit vaihtavat läpikäyden paikkaa, vierailla paikoilla käänнос vastakkain
- 3-4 pojat palaavat heti takaisin omille paikoilleen
- 5-6 tytöt palavat omille paikoilleen
- 7-8 paripyörintä oman kanssa vasen käsi vasemmassa (tyttö kiertää vastapäivään lähes paikoillaan olevan pojan)

b) Tyttöjen kättely

- 1-4 tytöt vaihtavat paikkaa kätellen keskellä ja kiertävät vieraan pojan vasen käsi vasemmassa (poika paikoillaan)
- 5-8 tytöt palaavat takaisin samoin ja kiertävät lopussa oman poikansa samoin

Osa voidaan tanssia kahteen kertaan.

c) Tyttöjen kierto

- 1-4 tytöt kiertävät toisensa keskellä vastapäivään kääntymättä, heti ohitettuaan toisensa keskellä he pyörähtävät myötäpäivään itsensä ympäri ja palaavat kasvot edellä takaisin
- 5-8 paikoilleen, jossa paripyörintää tanssiohteessa myötäpäivään

d) Poikien karkelo

- 1-4 Pojat tanssivat karjalaisen karkelon polkien keskellä (ilman pyörähdystä)
- 5-8 paripyörintää vieraan tytön kanssa (kuten edellä)
- 1-8 karkelo takaisin ja paripyörintä

e) Poikien kierto

- 1-4 Pojat tanssivat kuten tytöt C-osassa
- 5-8 Paripyörintää, kuten edellä

f) Tyttöjen kyynärkoukku

- 1-4 Tytöt menevät keskelle toisistaan hiukan oikealle, pyörähtävät myötäpäivään itsensä ympäri ja tarttuvat vastakkaisen tytön vasempaan kyynärkoukkuun, Jossa
- 5-8 paripyörintää vastapäivään ja paluu omille paikoille

Vuoro 2**a) Portti**

- 1-2 Yläpuolen pari siiputtaa (lyhyttä laukkaa) tanssiotteessa vastakkaisparin eteen (siiputus alkaa *usein parilla polkaisulla*)
- 3-4 siiputus takaisin omalle paikalle
- 5-8 siiputusvastuu toistetaan. Samalla kun yläpuolen pari siiputtaa, liikkuu alapuolen tyttö siiputtaen yksin yläpuolen pojan selän taitse päinvastaisiin suuntiin palaten toisella kerralla paikoilleen yläpuolen muodostamasta portista pyydettyään sitä ennen lupaa läpikäyntiin
- 1-4 paripyörintää kuten edellä
- 5-8 Alapuolen pari ja yläpuolen tyttö tanssivat porttiosan
- 1-8 paripyörintöineen samoin

b) Pikkupiirit

- 1-4 Yläpuolen pari siiputtaa vastakkaisparin eteen, pyörähtää ympäri vastapäivään ja muodostaa vastakkaisparin kanssa piirin
- 5-8 joka liikkuu 4 askelta myötä- ja 4 vastapäivään ja pysähtyy niin, että parit jäävät omille paikoilleen, josta
- 1-4 läpikäynti vastakkaiselle puolelle pokien johtaessa ja tyttöjen tullessa jäljempänä
- 5-8 paripyörintää vierailta paikoilla kuten edellä
- 1-8; Alapuoli tanssii B-osan samoin, jolloin päästään alkuperäisille paikoille

Vuoro 3.

a) Vastuu ja paikanvaihto

- 1-4 Pareittain tanssiotteessa siiputusvastuu
- 5-8 omalla paikalla käännös vastapäivään ja siiputtaen paikanvaihto
- 1-8 paluu omille paikoille paripyörinnällä

b) Pojat yli

- 1-4 pojat vaihtavat paikkaa ja paripyörintä vieraan kanssa
- 5-8 pojat palaavat takaisin ja kiittävät omaa tyttöä kädestä

Koko kolmas vuoro voidaan tanssia kahdesti, jolloin viimeisellä kerralla tytöt käyvät vieraalla ja lopuksi kiittävät omaa poikaansa.

*Juhliin, kansantanssiesityksiin,
kansallispuvun päivän piknikille
tai muuten vain kaduille pasteeraamaan!*

Kansallispuvut vuokraa SKY:N PUVUSTO Vuodesta 1907

Pukuvuokra SKY:n jäsenyhdistyksille 25 €/ vko,
muille 50 €/ vko.

Naisten kokoja C32-52, miesten kokoja C44-58.
Lisäksi runsaasti lasten pukuja pirpanakoosta
alkaen.

Puvusto on auki keskiviikkoisin klo 17.00-19.00
osoitteessa Döbelninkatu 5 b 21, 00260 Hki

Yhteydenotot sähköpostitse
puvusto@kansantanssinyst.fi
www.kansantanssinyst.fi

Käytettyjä kansallispuukuja ostettavissa ja vuokrattavissa

Tytöille eri kokoja: Alavus, Häme (20-luku ja tarkistettu), Härmä (Etelä-Pohjanmaa), Munsala, Perä-Pohjola, Pyhäjärvi, Tuuteri

Pojille eri kokoja: Häme, Valkeala

Naisille eri kokoja: Häme (20-luku ja tarkistettu), Härmä (Etelä-Pohjanmaa), Munsala, Pyhäjärvi, Tuuteri

Miehille eri kokoja: Häme, Koivisto, Seiskari

Myyntihinnat 100 -1000 €

Lisäksi kansallispuukujen kankaita jäännöspaloina.

Puvut ovat sovitettavissa Tuittulantie 300 Hauho tai sovitussa paikassa.

Puhelin: 050 4660662

Anneli Ilonen

Myydään Tuukkalan muinaispuku

Puku:

Hartiahuivi 100 cm*140 cm

Hame (pituus 125 cm, ympärysmitta rinnan kohdalta 120 cm)

Pusero (ympärysmitta 126 cm, pituus 55 cm, hihan pituus 47 cm)

Koko korusto (valusoljella):

- 1) pronssinen ketjulaite
- 2) puukko ja tuppi
- 3) hopeinen paidansolki (valu)
- 4) Hevosenkenkäsolki, hopea (2870023)
- 5) Päänauhan nastat, hopeoitu (4870026)

Spiraalit 18 mm, 52 kpl, pronssi (3870025A)

Spiraalit 12 mm, 69 kpl, pronssi (3870025B)

Spiraalit 2.5 mm, 1350 kpl, pronssi (3870025C)

Virheetön kokonaisuus.

Hinta 2500€. Puku sijaitsee Heinolassa. Kotiinkuljetus sovittavissa.

Yhteydenotot Visa Rausmaa, email: muurausmaa@hotmail.fi

Tapahtumakalenteri

Maaliskuu

- 10.3 Sukujuhla– ja Nordlek-ohjelmiston kertauskurssi, Puistonkulma, Vantaa
- 16.-18.3. Samuelin Poloneesi, Helsinki
- 17.3. ”Kansantanssin käsitteet” -alustus ja keskustelu, Helsinki
- 17.3. SKY:n vuosikokous, Helsinki
- 17.3. KTNL:n vuosikokous, Helsinki

Huhtikuu

- 7.-14.4. JuuriJuhla - RotFest, Espoo
- 21.4 FSF Menuettikurssi, Uusikarlepyy
- 21.4. FSF Dansmyller, Uusikaarlepyy
- 21.4. NS Tanssiralli, Oulu
- 27.-29.4. KN kevätpäivät, Tampere
- 28.-29.4. NS Tanssiralli, Lahti

Toukokuu

- 7.5. FSF Dansmyller, Karjaa
- 10.5. Valtakunnallinen kansanmusiikin ja kansantanssin päivä
- 18.-20.5. NS Tanssitilo-viikonloppu, Mikkeli

Kesäkuu

- 8.-10.6 FSF Juniordansfest, Sipoo
- 13.-17.6. Pispalan Sottiisi, Tampere

Heinäkuu

- 7.-9.7. Pohjoismainen kesäleiri, Falun, Ruotsi
- 10.-15.7. NORDLEK 2018, Falun, Ruotsi
- 19.-22.7. Sukujuhlat — Suguvastavundu, Siilinjärvi

